

บทที่ 13

ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์

ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์เป็นสมาชิกของกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วเช่นเดียวกับ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา และกลุ่มประเทศในยุโรปตะวันตก ประเทศทั้งสองมีลักษณะเฉพาะตัวอันสืบเนื่องมาจากประวัติศาสตร์ของการพัฒนาประเทศ และเพราะการที่มีประชากรเบาบางมากดึกกับประเทศที่พัฒนาแล้วอื่น ๆ "เคล็ดลับ" ของการพัฒนาออสเตรเลียและนิวซีแลนด์มาจากการที่สามารถปลูกฝังสังคมและเศรษฐกิจแบบตะวันตกลงบนพื้นแผ่นดินนี้ได้สำเร็จ แผ่นดินใหม่หรืออาณานิคมของอังกฤษแห่งนี้มีผู้อยู่กันน้อย และยังมีผู้มาตั้งถิ่นฐานน้อยมากแม้แต่ชาวเอเชียซึ่งอยู่ใกล้ที่สุดก็ตาม ทั้งนี้เพราะลักษณะทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ของภูมิภาคแห่งนี้เอง

จุดประสงค์ของบทนี้เพื่อศึกษาลักษณะทางภูมิศาสตร์ เช่นลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนประวัติศาสตร์ของประเทศทั้งสอง ที่มีผลต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคม พร้อมทั้งศึกษาปัญหาและแนวโน้มในอนาคตของทั้งสองประเทศด้วย

ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์มีลักษณะหลายประการคล้ายคลึงกัน กล่าวคือดินแดนทั้งสองถูกพบในเวลาไล่เลี่ยกันในราวคริสต์ศตวรรษที่ 18 โดยกัปตันเจมส์ คุก ชาวอังกฤษ ซึ่งต่อมาได้ยึดครองดินแดนบริเวณนี้ให้เป็นอาณานิคมของอังกฤษ ทั้งสองประเทศมีพื้นที่กว้างขวางเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากร ประชากรมีมาตรฐานการครองชีพสูง มีความเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับสหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกามากกว่าประเทศเอเชียทั้งหลายในสมัยแรก ๆ ทั้งออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ทำหน้าที่ประหนึ่ง "ซูเปอร์มาร์เก็ต" ของอังกฤษ กล่าวคือเป็นแหล่งผลิตอาหารเลี้ยงอังกฤษและประเทศต่าง ๆ ในอาณานิคม-อังกฤษแม้ปัจจุบันจะยังทำหน้าที่นี้อยู่แต่ไม่เด่นเท่าที่เคยเป็นมา ประเทศนิวซีแลนด์ยังคงเป็นแหล่งเลี้ยงสัตว์และเกษตรกรรมที่สำคัญ ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่ของประเทศมาจากผลิตภัณฑ์

ประเภทเนื้อ นม เนย ไข่ และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ จากสัตว์ สำหรับความร่ำรวยของ
ออสเตรเลียมาจากทั้งแร่ธาตุที่มีอยู่มากมาย เช่น ถ่านหิน แก๊สธรรมชาติ และเหล็ก
จากผลผลิตทางการเกษตร เช่น เนื้อสัตว์ นม เนย ไข่ ข้าวสาลี น้ำตาล และ
ในปัจจุบันรายได้จากภาคอุตสาหกรรมก็กำลังเพิ่มความสำคัญยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุที่ประเทศทั้งสองมีประชากรน้อย ดังนั้นจำเป็นต้องพึ่งพาการค้า
กับประเทศอุตสาหกรรมอื่น ๆ เพื่อรักษาระดับการครองชีพที่สูงได้ เดิมประเทศคู่ค้าที่
สำคัญมีเพียงสหราชอาณาจักรและประเทศในเครือจักรภพอังกฤษเท่านั้น แม้ว่าจะอยู่
ห่างไกลกันมากแต่ระบบการเก็บภาษีและช้อยกเว้นทางการค้าต่าง ๆ ทำให้ออสเตรเลีย
และนิวซีแลนด์ได้ผลกำไรจากการค้านี้มากกว่าที่จะทำการค้ากับประเทศเอเชียที่ยากจน
ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กว่า อย่างไรก็ตามรูปแบบการค้าดังกล่าวเริ่มเปลี่ยนแปลงและลดน้อยลง
ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออังกฤษเข้าร่วมเป็น
สมาชิกขององค์การตลาดร่วมยุโรป ในขณะที่เกี่ยวกับการค้ากับสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และ
ประเทศอื่น ๆ ในเอเชียก็เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้ากับประเทศในเอเชีย
ตะวันออกเฉียงใต้ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพราะความจำเป็น หารู้เป็นเพราะคน
ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์เลือกที่จะทำเช่นนั้นเองไม่

ตาราง 13.1 สถิติที่น่าสนใจของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์

สถิติที่น่าสนใจ	ออสเตรเลีย	นิวซีแลนด์
เนื้อที่ (ตร.ไมล์)	2,966,200	103,883
ประชากร (ล้านคน)	15.4	3.1
ความหนาแน่นของประชากร (คน ต่อ ตร.ไมล์)	4.93	30.80
ผู้ที่อาศัยอยู่ในเมือง (ร้อยละ)	85.0	83.0
อัตราเพิ่มของประชากร (ร้อยละ)	1.2	0.9
ผลิตภัณฑ์ประชาชาติต่อบุคคล (เหรียญสหรัฐ)	9,914	7,363

ที่มา : The World Almanac and Book of Facts, 1985.

ออสเตรเลีย

เวลาที่กล่าวถึงออสเตรเลีย เราจะนึกไปถึงดินแดนที่อยู่ไกลห่างทางไกล จากผู้อื่นมีที่ว่างเปล่ามากมายที่ยังไม่มีผู้ใดเข้าไปจับจอง มีเมืองทันสมัยไม่กี่แห่งที่อยู่ชายฝั่ง มีทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์กว้างใหญ่ไพศาล ออสเตรเลียเป็นทั้งทวีปและเป็นประเทศด้วย มีลักษณะพิเศษตรงที่อยู่ทางไกล แม้จะไกลเอเซียที่สุดแต่ผู้คนและวัฒนธรรมกลับเป็นแบบยุโรป หากคนที่อาศัยอยู่ในออสเตรเลียเป็นคนเชื้อสายมาลาโยน มีวิถีการดำเนินชีวิตคล้ายผู้ที่อยู่ในอินโดนีเซียและภาคพื้นเอเซียตะวันออกเฉียงใต้และมีประวัติศาสตร์คล้ายคลึงกันแล้ว ออสเตรเลียในปัจจุบันคงจะมีอีกโฉมหน้าหนึ่งต่างไปจากที่เห็นอยู่ทุกวันนี้มาก และ ออสเตรเลียคงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของทวีปเอเซีย หากเป็นทวีปอิสระที่เล็กที่สุดในโลก ดังที่เราจะรู้จักกันไม่

แม้ออสเตรเลียจะเป็นยุโรปทั้งสังคม ผู้คนและเศรษฐกิจ แต่สิ่งที่ทำให้ ออสเตรเลียแตกต่างจากยุโรปมากก็คือการที่ออสเตรเลียมีผู้คนเบาบางมาก สถิติล่าสุดในปี พ.ศ. 2527 ออสเตรเลียมีประชากรเพียง 15.4 ล้านคน ทั้งที่มีขนาดพื้นที่ เกือบเท่ากับสหรัฐอเมริกาทั้งประเทศ แต่ที่จริงแล้วพื้นที่ส่วนใหญ่ของออสเตรเลียเป็น พื้นที่แห้งแล้ง หรือกึ่งแห้งแล้ง ไม่เหมาะจะแก่การตั้งถิ่นฐาน พื้นที่ประมาณร้อยละ 8 เท่านั้น ที่ใช้เพาะปลูกได้ บริเวณที่ได้รับความนิยมขึ้นพอเพียงก็สูงชันขรุขระใช้ทำการเกษตรไม่ได้ และถ้าคำนวณต่อไปก็พบว่าพื้นที่เพียงร้อยละ 1 เท่านั้นที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกจริง ๆ แม้ว่าออสเตรเลียจะสามารถรับรองประชากรได้มากกว่าที่มีอยู่ในขณะนี้ แต่ก็ไม่ได้ หมายความว่าออสเตรเลียจะสามารถรับคนหลายล้านคนจากเอเชียได้ ในขณะนี้ จำนวนพลเมืองทั้งหมดของออสเตรเลียมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนประชากรที่เพิ่มในแต่ละปี ของจีนเสียอีก

การอพยพและการตั้งถิ่นฐานของประชากร

ได้มีผู้สันนิษฐานว่าคนพื้นเมืองของทวีปออสเตรเลียที่เรียกว่า พวก Aboriginal นั้นได้เดินทางจากเกาะหนึ่งมายังอีกเกาะหนึ่งโดยผ่านทางหมู่เกาะ นิวกีนิ ในสมัยโพลีไธซันเมื่อน้ำเป็นน้ำแข็ง ระดับน้ำลดต่ำลงทำให้แนวหมู่เกาะเชื่อมต่อกัน ไม่ได้แยกห่างจากกันมากเหมือนในปัจจุบัน พวกอะบอริจินัลเป็นคนผิวดำมีบรรพบุรุษ ในเอเชียตะวันออกเฉียง และมีความประมาณ 300,000 - 350,000 คน มักอยู่เป็นกลุ่ม เล็ก ๆ ประกอบอาชีพเก็บของป่าล่าสัตว์ นักมนุษยวิทยาวัฒนธรรมได้พิสูจน์ว่าคนเหล่านี้ มีอยู่ด้วยกันกว่า 500 เผ่าหรือตระกูล ใช้ภาษามีวัฒนธรรมต่างกันไป นักภูมิศาสตร์ วัฒนธรรมได้พบว่าส่วนใหญ่พวกอะบอริจินัลอาศัยอยู่ในออสเตรเลียตะวันออกเฉียงมากกว่า ตะวันตก คนเหล่านี้ได้เรียนรู้ธรรมชาติของออสเตรเลียอย่างละเอียด ซึ่งสะท้อนให้เห็นในรูปของเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศ การใช้ประโยชน์ และข้อจำกัดของภูมิภาคต่าง ๆ

การที่ชาวยุโรปพบออสเตรเลียเร็วกว่าทวีปอื่นและเพิ่งมีการตั้งถิ่นฐานนั้น เนื่องมาจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน เช่นการที่มีมหาสมุทรแปซิฟิกอันกว้างใหญ่ขวางกั้น มีคลื่นลมและกระแสน้ำเป็นอุปสรรค ข้ำเมื่อมาถึงฝั่งทวีปแล้วยังดูเหมือนว่าดินแดนแห่งนี้ซาคแคลนทรัพยากรที่มีค่า ไม่น่าตั้งถิ่นฐานอีกควัย พวกยุโรปเริ่มจาก Tasman ซึ่งเป็นชาวศัขโค้พบที่สมานเนียในปี ค.ศ. 1642 ต่อมาในปี ค.ศ. 1770 กัปตัน Cook ชาวอังกฤษก็ได้ขึ้นฝั่งตะวันออกของออสเตรเลีย และได้ย้อนกลับมาอีกใน ค.ศ. 1772 และ 1776 ซึ่งในครั้งสุดท้ายนี้เองที่เขาได้ประกาศว่าดินแดน terra australis incognita ควรเป็นอาณานิคมของอังกฤษ ใน ค.ศ. 1778 การส่งนักโทษชาวอังกฤษมายังออสเตรเลียก็ได้เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรก

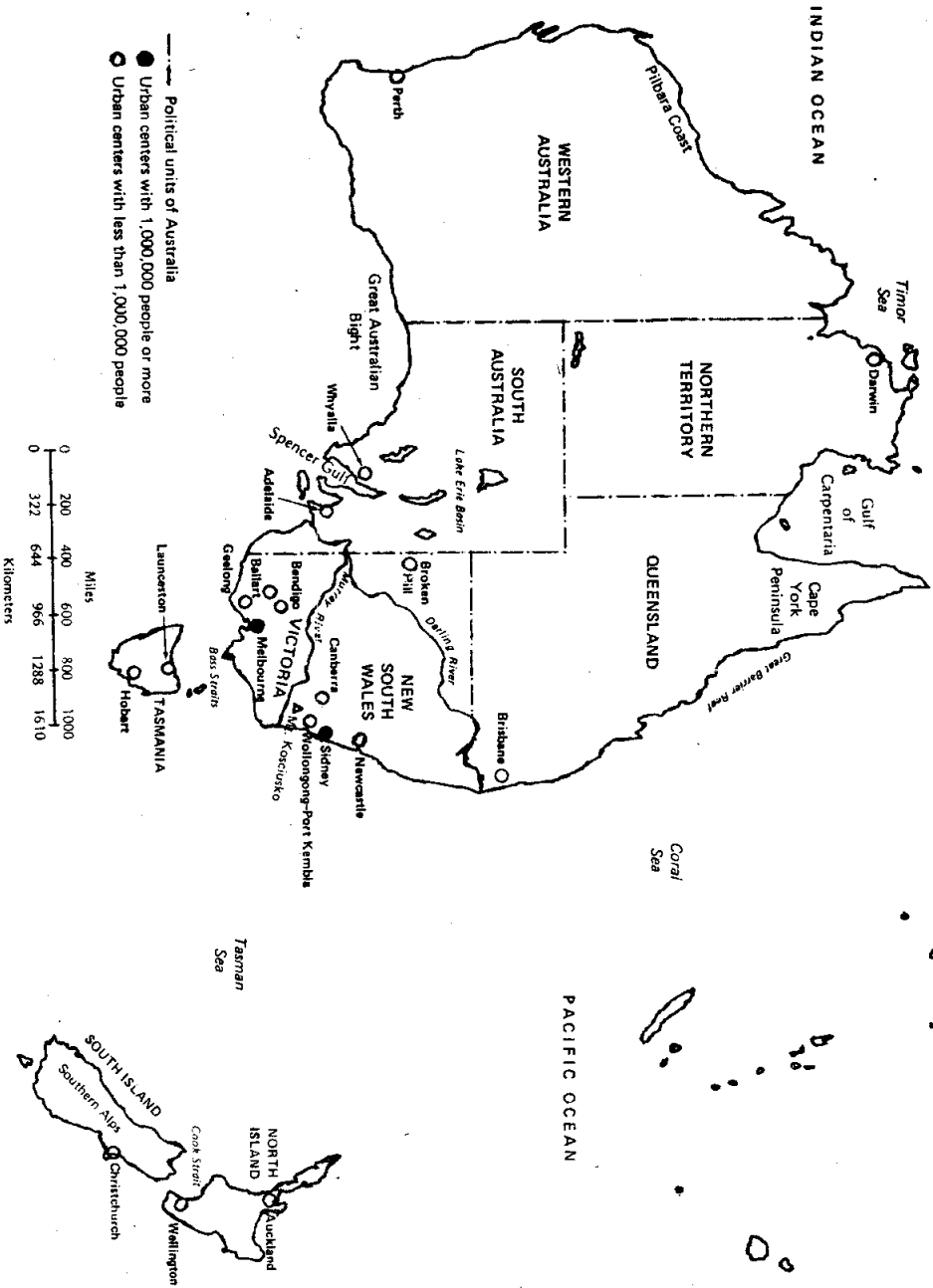
การเปลี่ยนออสเตรเลียให้กลายเป็นสังคมนุโรป กระทำโดยการอพยพผู้คนจำนวนหลายแสนคนจากอังกฤษและบางแห่งในยุโรปตะวันตกมาตั้งหลักแหล่ง การอพยพมีทั้งสมัครใจและไม่สมัครใจ ในครั้งแรก ๆ เป็นการอพยพโดยไม่ค่อยเต็มใจนักของพวกนักโทษ แต่ต่อมาคนธรรมดา ๆ เป็นผู้สมัครอพยพมาเอง ก่อนทศวรรษ 1830 มีคนยุโรปน้อยกว่า 3 ล้านคนอพยพไปอยู่ในอาณานิคมต่าง ๆ ของตน แต่ช่วงระหว่าง 1835 - 1935 มีชาวยุโรปประมาณ 75 ล้านคนอพยพไปอยู่ที่อื่น เช่นอพยพไปอเมริกา แอฟริกา และออสเตรเลีย สาเหตุที่มีคนอพยพออกไปมากส่วนหนึ่งมาจากผลของการปฏิวัติอุตสาหกรรม ความอศอยากในไอร์แลนด์ สงคราม และข้อพิพาท การขยายตัว ความหนาแน่น แอ้อัก สกปรกของเมืองที่มีโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น สำหรับออสเตรเลีย ซึ่งเป็นดินแดนใหม่นั้น ผู้ที่อพยพมาตั้งความหวังว่ามีดินแดนเป็นของตนเอง เป็นเจ้าของทุ่งปศุสัตว์หรือไม่ก็จะโค้พบแร่ธาตุที่มีค่า หองฟ้าปลอดโปร่งอากาศบริสุทธิ์ ไม่น่าวขึ้นเหมือนอังกฤษ

ประวัติเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานของชาวผิวขาวในระยะแรกนั้นแตกต่างไปจากดินแดนใหม่ ๆ ทุกแห่ง เพราะออสเตรเลียถูกใช้ให้เป็นที่พักผ่อนนักโทษหรือผู้ที่สังคมนุไม่ต้องการแล้วจากอังกฤษ นักโทษกลุ่มแรกเดินทางมาถึงในปี 1787 โดยขึ้นฝั่งและ

ทั้งหลักแหล่งบริเวณที่เป็นนครซิดนีย์ในปัจจุบัน ออสเตรเลียได้ถูกสำรวจและเริ่มมีการตั้งถิ่นฐานมากขึ้นโดยนักโทษที่พ้นโทษแล้ว โดยนักผจญภัยตลอดจนบุคคลต่าง ๆ จนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 19 รัฐบาลอังกฤษพยายามสนับสนุนให้มีการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในออสเตรเลียโดยการอนุญาตให้จับจองที่ดินได้ แต่แม้กระนั้นก็ตามออสเตรเลียก็ยังมีคนอยู่น้อยมาก จนจนช่วงทศวรรษ 1850 เมื่อมีการพบทองคำ จึงก่อให้เกิดการอพยพของผู้คนเข้ามาซุกทองค้ำมาหมาย ในปี 1900 ออสเตรเลียได้เป็นประเทศประกอบไปด้วย 6 แคว้นคือ นิวเซาท์เวลส์ วิกตอเรีย ออสเตรเลียใต้ ควีนสแลนด์ ออสเตรเลียตะวันตก และทัสมาเนีย อำนาจของรัฐบาลกลางและอำนาจของรัฐถูกกำหนดอย่างแน่นอนคล้ายกับวิธีการที่ใช้ในสหรัฐอเมริกา

การที่ประเทศใดจะรวมตัวกันเป็น "สหพันธรัฐ" (federal union) ไท่นั้นก็เพราะมีสิ่งที่ยังรวมกันอยู่เป็นรากฐาน ในกรณีของออสเตรเลียนั้นผู้ที่อยู่ในออสเตรเลียเกือบทั้งหมดมาจากอังกฤษ มีเชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมเช่นเดียวกัน ซึ่งก็นับว่าเป็นเหตุผลที่ดีที่สุดอย่างหนึ่งในการตั้งสหพันธรัฐขึ้น นอกจากนั้นยังมีเหตุผลอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการรวมตัวนั้นคือความหวาดเกรงว่าชาวต่างชาติอาจจะเข้ามารุกรานได้ ชาวต่างชาติในที่นี้มีทั้งจากเอเชียและชาติยุโรปอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยอรมัน ซึ่งในช่วงทศวรรษ 1880 ไท่แสดงความสนใจในการล่าอาณานิคมในแถบแอฟริกาและแปซิฟิกมาก ส่วนเหตุผลอื่น ๆ ของการรวมตัวก็มีอีก เช่น นโยบายร่วมกันในการเลือกผู้อพยพเข้าประเทศ การที่แคว้นต่าง ๆ ตระหนักดีถึงผลประโยชน์ที่เกิดจากการแย่งกันค้าขายภายในออสเตรเลียและกับตลาดภายนอก

แม้ว่าจะมีเหตุผลมากมายที่แคว้นทั้ง 6 ควรจะรวมกันเป็นสหพันธรัฐก็ตาม (ดูรูป 13.1) แต่แคว้นเหล่านี้ก็มีข้อขัดแย้งกันบางประการด้วย เช่นนักอุตสาหกรรมของแคว้นวิกตอเรียต้องการนโยบายคุ้มครองอุตสาหกรรมโดยการตั้งกำแพงภาษี ในขณะที่ชาวนิวเซาท์เวลส์ต้องการการค้าแบบเสรี ไม่มีใครอยากจะทำให้เมืองหลวงของแคว้นอื่น

รูป 13.1 การแบ่งภูมิภาคการปกครองในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์

มีฐานะเป็นเมืองหลวงของประเทศด้วย เพราะเชื่อว่าจะทำให้ควั่นคนเสียผลประโยชน์ไป ดังนั้นจึงได้มีการตกลงกันพิเศษเกี่ยวกับที่ตั้งของเมืองหลวงของประเทศ เมืองหลวงของแคว้นวิกตอเรียคือเมลเบิร์นและเมืองหลวงของนิวเซาท์เวลส์คือซิดนีย์จะไม่อยู่ในข่ายพิจารณา เมืองหลวงจะเป็นเมืองใหม่ที่ถูกร่างขึ้นโดยให้ตั้งอยู่ระหว่างแคว้นทั้งสอง (อยู่ในนิวเซาท์เวลส์) ในขณะที่ก่อสร้างให้ใช้เมลเบิร์นเป็นสถานที่ปฏิบัติการก่อน จนกว่าเมืองหลวงใหม่จะเสร็จสมบูรณ์

ในปี ค.ศ. 1908 เมืองแคนเบอร์ราได้เริ่มก่อสร้าง โดยสถาปนิกชาวอเมริกันชื่อ Walter Burley Griffin สถานที่ตั้งอยู่ห่างจากชายฝั่งเข้ามา และอยู่ที่เชิงเขา Ainslie ของเทือกเขา Great Dividing Range งานก่อสร้างเสร็จลงในปี ค.ศ. 1927 เมืองหลวงใหม่นี้เป็นเมืองที่โอ่โง่งสวยงาม มีประชากรราว 2 แสนคนอาศัยอยู่บนเนื้อที่ประมาณ 2,500 ตารางกิโลเมตร ซึ่งมีฐานะเป็นดินแดนอิสระไม่ขึ้นกับแคว้นใด

ลักษณะทางกายภาพ : ดินแดนแห้งแล้งที่กว้างใหญ่

ประสบการณ์การพัฒนาประเทศออสเตรเลียเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของทวีปที่อยู่อย่างโดดเดี่ยว มีขนาดใหญ่โตกว้างขวาง ภูมิอากาศแห้งแล้งแบบทะเลทรายเป็นส่วนใหญ่ และเกี่ยวข้องกับภูมิประเทศอีกด้วย ออสเตรเลียมีเนื้อที่เกือบ 3 ล้านตารางไมล์ (7.8 ล้านตาราง ก.ม.) ทั้งนี้รวมทั้งเนื้อที่ของเกาะทัสมาเนียด้วย ความยาวจากเหนือไปใต้ประมาณ 3,862 ก.ม. (อยู่ระหว่างละติจูด 11 องศาใต้ถึง 44 องศาใต้) และความกว้างจากตะวันออกไปตะวันตก ประมาณ 4,023 ก.ม. ออสเตรเลียนับเป็นประเทศใหญ่ที่สุดอันดับหกของโลก รองจากสหภาพโซเวียต แคนาดา จีน สหรัฐอเมริกา และบราซิล และเป็นเพียงชาติเดียวบนผืนแผ่นดินใหญ่ของทวีป โดยมีขนาดใหญ่กว่าอังกฤษรวมกับไอร์แลนด์ราว 25 เท่า หรือใหญ่เกือบ 15 เท่าของประเทศไทย

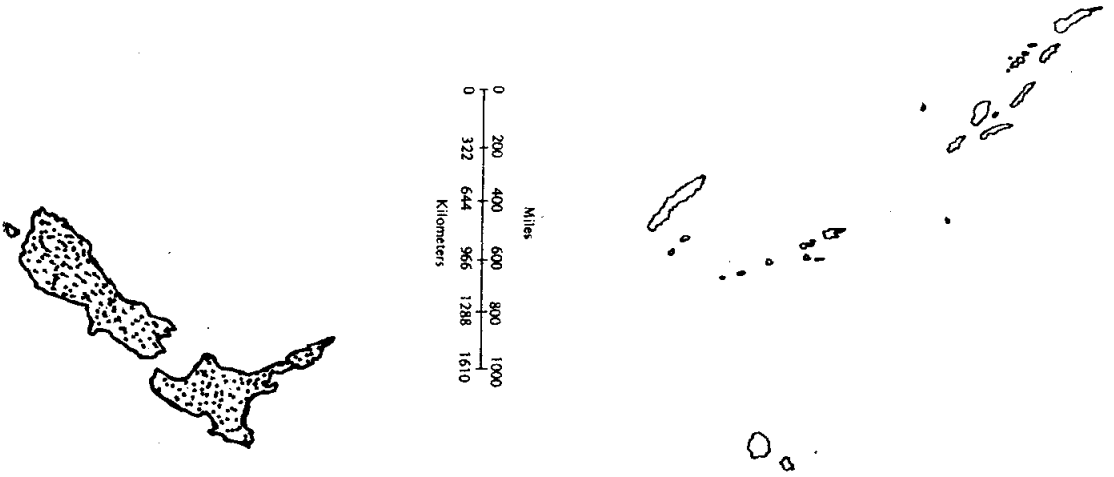
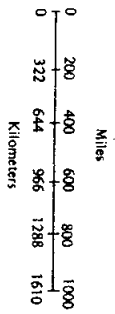
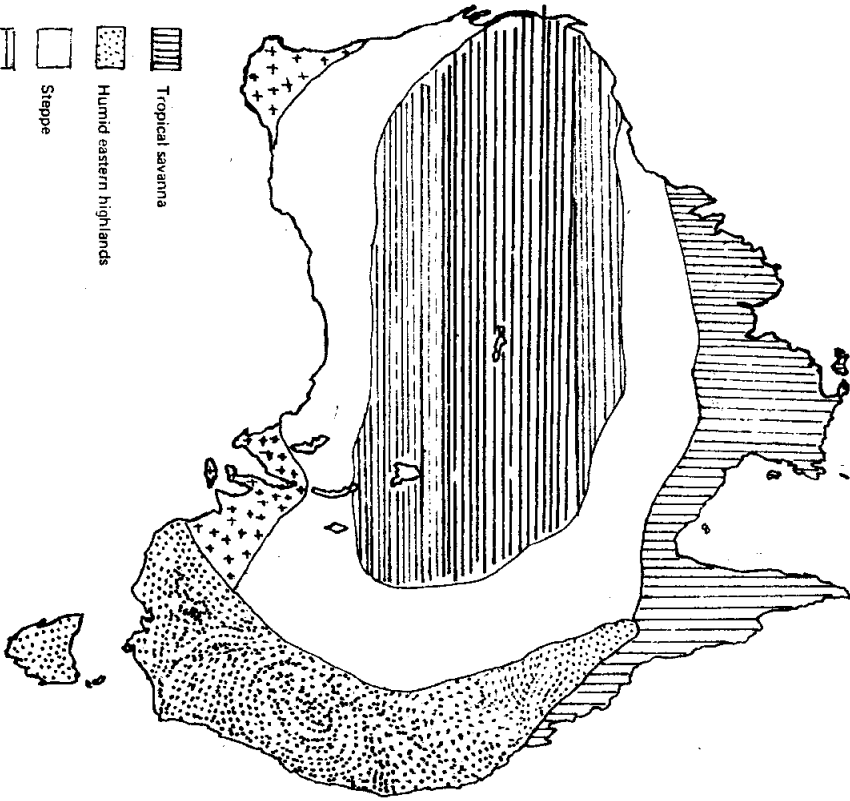
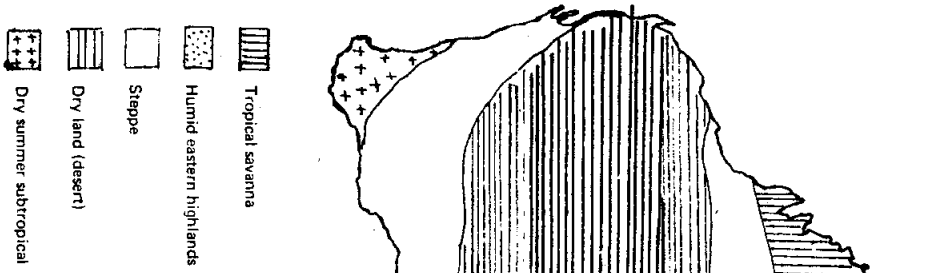
ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่หนาแน่นบริเวณชายฝั่งตะวันออกเฉียงใต้ บริเวณอื่น ๆ แทบจะไม่มีประชากรอยู่อาศัยเลยเพราะเป็นทะเลทรายแห้งแล้ง พื้นที่ส่วนใหญ่ของทวีปค่อนข้างราบเรียบ ยกเว้นฝั่งตะวันออกมีแนวเทือกเขาทอดตัวยาวขวางเส้นทางลมที่จะพาความชุ่มชื้นเข้าไปสู่ตอนในของทวีป และด้วยเหตุนี้เองที่กินแดนส่วนใหญ่ของออสเตรเลียมีฝนไม่พอและมีฝนตกไม่สม่ำเสมอ โดยเฉพาะตอนกลางและซีกทางตะวันตกของทวีป ความแห้งแล้งเป็นอุปสรรคทางกายภาพที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาออสเตรเลีย มีพื้นที่เพียงร้อยละ 11 ของเนื้อที่ทั้งประเทศเท่านั้นที่ไ้รับฝนเกิน 40 นิ้วต่อปี (51 ซม. ต่อปี) อาจกล่าวได้ว่าออสเตรเลียเป็นทวีปที่แห้งแล้งที่สุดที่ทำได้แทบทุกแห่งบนทวีปนี้มีความแปรปรวนของฝนมากจนทำให้เป็นอันตรายต่อเกษตรกรรมในหลายบริเวณ

เราสามารถแบ่งออสเตรเลียออกได้เป็น 4 ภูมิภาคด้วยกัน โดยใช้ลักษณะภูมิอากาศและความสูงต่ำของพื้นที่เป็นหลัก (ดูรูป 13.2 และ 13.3)

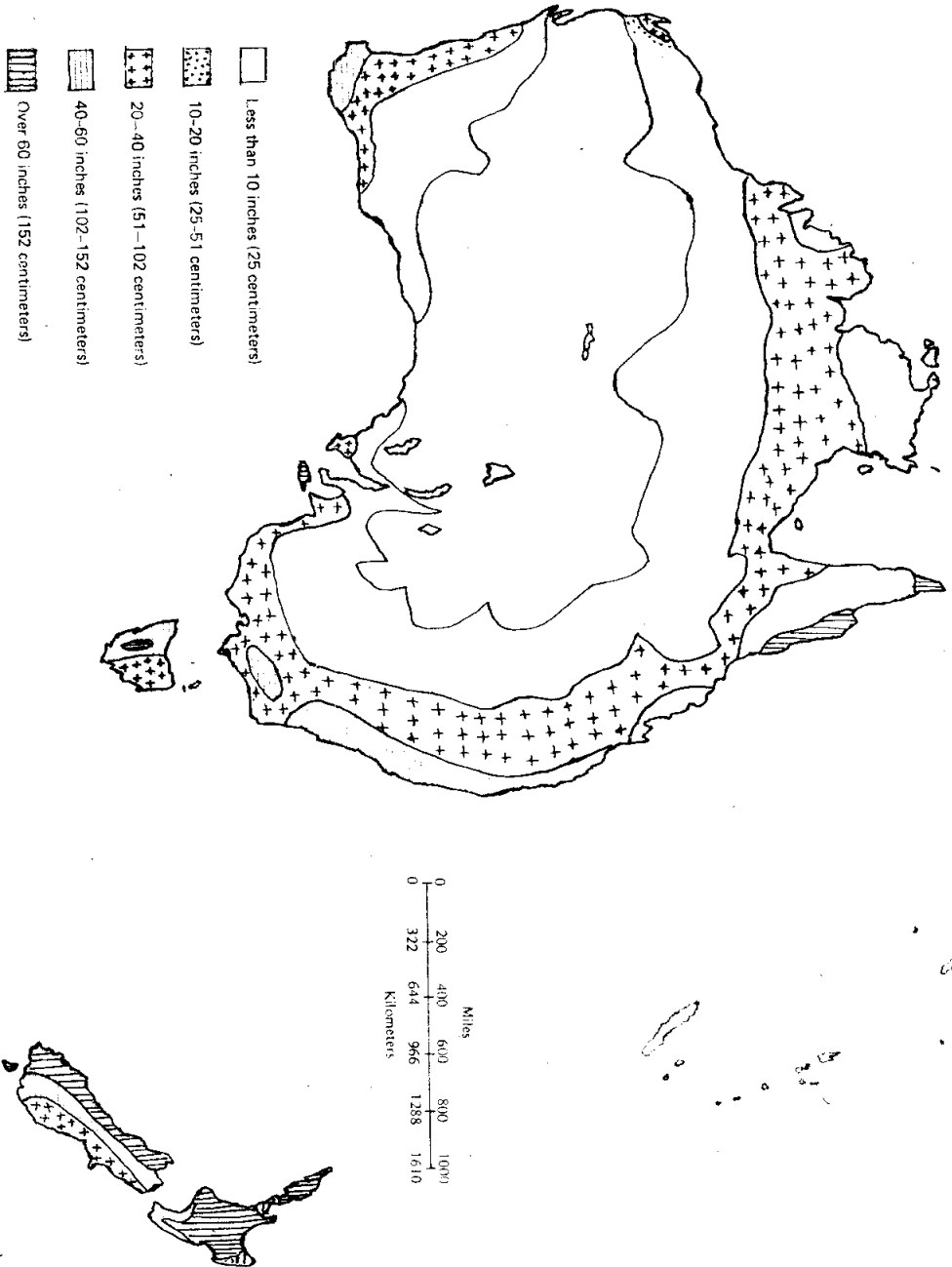
1. บริเวณที่สูงทางภาคตะวันออกที่ชุ่มชื้น (humid eastern highlands) บริเวณนี้เป็นบริเวณที่สำคัญที่สุดของประเทศ มีลักษณะเป็นแถบยาวเหมือนมาโก้ มีความกว้างระหว่าง 100 - 250 ไมล์ ทางชายฝั่งตะวันออกของประเทศ จุดสูงสุดอยู่ที่ยอดเขา Kosciusko ซึ่งสูงเพียง 7,316 ฟุตเท่านั้น ในบริเวณดังกล่าวจะประกอบด้วยที่ราบหุบเขาอยู่กระจัดกระจายเป็นที่ตั้งเมืองสำคัญ ๆ ของประเทศ เป็นแหล่งเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมใหญ่อีกด้วย

ภูมิภาคที่เหลืออีก 3 บริเวณมีลักษณะเสียเปรียบไม่เหมาะแก่การตั้งถิ่นฐานของมนุษย์พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้เป็นที่ปศุสัตว์ และทำเหมืองแร่ มีประชากรอยู่เบาบาง ภูมิภาคเหล่านี้ได้แก่

2. ทุ่งหญ้าสะวันนาเขตร้อน (tropical savannas) ใต้แกมบริเวณชายฝั่งตอนเหนือของทวีป มีอากาศแบบมรสุม 6 เดือน ซึ่งฝนตกชุกมาก ติดตามด้วย

รูป 13.2 ลักษณะภูมิอากาศในซอสนอเมริกาใต้และทวีปเอเชีย

รูป 13.3 การกระจายปริมาณน้ำฝนของประเทศไทยและบริเวณใกล้เคียง

ฤดูแล้งอีก 6 เดือน ซึ่งทำให้การเกษตรมีอุปสรรค ดินมีคุณสมบัติเลว ชาติภูเขาหรือที่สูงที่จะเก็บกักน้ำไว้ใช้ในยามฤดูแล้งได้

3. เขตกึ่งร้อนฤดูแล้ง (dry summer subtropical) หรืออากาศแบบเมดิเตอร์เรเนียน ใต้ทวีปแอฟริกาตอนใต้และดินแดนรอบ ๆ ออสเตรเลียตะวันออก บริเวณที่มีอากาศแบบนี้มีผู้คนตั้งถิ่นฐานอยู่หนาแน่นมากเป็นอันดับ 2 รองจากบริเวณที่มีลักษณะอากาศแบบที่ 1 โดยเฉาะอย่างยิ่งบริเวณเมือง Perth และ Adelaide แต่ความหนาแน่นของประชากรก็ยังเบาบางอยู่ อุปสรรคต่อการเกษตรในบริเวณนี้คือขาดน้ำสูงสำหรับเก็บความชุ่มชื้น หรือเพื่อการชลประทานให้แก่ที่ลุ่มต่ำ

4. เขตสเตปป์และทะเลทราย (Steppe and dry land หรือ desert) ครอบคลุมบริเวณตอนในที่กว้างใหญ่ของทวีป ขอบภายนอกมีอากาศแบบสเตปป์เพราะมีความชุ่มชื้นอยู่บ้าง ทำให้มีหญ้าสั้น ๆ แบบสเตปป์ขึ้นได้ แต่บริเวณที่อยู่ตอนในมีความชุ่มชื้นเข้าไปไม่ถึงจึงกลายเป็นเขตทะเลทราย บริเวณที่แห้งแล้งดังกล่าวมีบริเวณกว้างกว่าครึ่งหนึ่งของทวีปและคลุมพื้นที่จากชายฝั่งตะวันตกเฉียงเหนือ และชายฝั่งรอบอ่าว Great Australian Bight ในคานโต ครึ่งคานตะวันตกของออสเตรเลียเป็นที่ราบสูงหินโบราณ มีความสูงราว ๆ 1,000 - 1,600 ฟุต ซึ่งนับว่าต่ำมาก ภูเขาโคก ๆ ที่ยังหลงเหลืออยู่มีความสูงไม่มากพอที่จะทำให้เกิดฝนภูเขาได้ บางบริเวณได้รับน้ำฝนน้อยกว่า 5 นิ้วต่อปี

นโยบายเกี่ยวกับประชากร

เมืองหลวงของรัฐต่าง ๆ เป็นเมืองที่มีประชากรอยู่เป็นจำนวนมากที่สุด และหนาแน่นที่สุด ๗ เมืองเหล่านี้เป็นที่ตั้งของศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งเป็นท่าเรือใหญ่ เป็นที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม เพราะสามารถหาแรงงาน พลังงาน น้ำ มีตลาดใหญ่ และติดต่อกับหน่วยงานของรัฐบาลและสถาบันการเงินได้สะดวก ด้วยสาเหตุดังกล่าวนี้จึงทำให้เมืองขยายตัวเพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา ผู้คนที่เพิ่งอพยพมาใหม่ก็มาเริ่มต้นชีวิตในเมืองก่อนอื่น

รัฐบาลออสเตรเลียมีนโยบายเข้มงวดในการเลือกพันธุ์ที่จะอพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานในออสเตรเลีย ผู้ที่อพยพส่วนใหญ่มาจากสหราชอาณาจักร นอกจากนั้นก็มาจาก อิตาลี เนเธอร์แลนด์ เยอรมนีและกรีซ ในปัจจุบันชาวออสเตรเลียประมาณครึ่งหนึ่ง มีบรรพบุรุษเป็นชาวอังกฤษ ประมาณร้อยละ 20 มีเชื้อสายไอริช ร้อยละ 10 เชื้อสายสกอต อีกเกือบร้อยละ 20 แม้จะไม่มีเชื้อสายอังกฤษ แต่ส่วนใหญ่ก็มีเชื้อสายยุโรป ในปัจจุบันประมาณกันว่ามีผู้อพยพมาตั้งถิ่นฐานในออสเตรเลียประมาณปีละ 180,000 คน ส่วนใหญ่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในเมืองและทำงานในภาคอุตสาหกรรม การที่มีผู้คนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานจึงกล่าวขมเป็นผลดีแก่ประเทศออสเตรเลีย เนื่องจากขณะนี้ยังมีประชากรอยู่น้อยมาก ประชากรที่เพิ่มขึ้นจะทำให้ตลาดแรงงานมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานที่มีฝีมือ มีความชำนาญ นอกจากนั้นยังทำให้ตลาดภายในประเทศมีขนาดใหญ่ขึ้น กองทัพมีกำลังมากยิ่งขึ้น

เดิมออสเตรเลียเคยมีนโยบายจำกัดผิวของผู้อพยพ กล่าวคือจะเข้มงวดไม่ให้คนที่ไม่ใช่คนผิวขาวเข้ามาตั้งถิ่นฐาน หรือกล่าวอีกทีหนึ่งก็คือไม่ต้องการให้ชาวจีนและชาวเอเชียอื่น ๆ เข้ามา มีอำนาจ มีจำนวนมากจนทำให้เป็นอันตรายต่อสังคม และเศรษฐกิจแบบอังกฤษของตน นโยบายดังกล่าวเรียกว่านโยบาย "White Australia" หรือออสเตรเลียขาว ซึ่งไม่ได้ประกาศใช้เป็นทางการ แต่ในทางปฏิบัติเป็นที่รับรู้กันตั้งแต่ ค.ศ. 1901 เป็นต้นมา ต่อมาในสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลออสเตรเลียได้ถูกคำครหาจากนานาประเทศมาก และในทศวรรษ 1950 จึงได้เริ่มลดหย่อนความเข้มงวดของนโยบายที่ไม่เป็นทางการนี้ลง ซึ่งเริ่มโดยการรับสมาชิกของครอบครัวออสเตรเลียที่ไม่ใช่คนผิวขาวให้เป็นคนออสเตรเลียได้ และใน ค.ศ. 1966 ชาวเอเชียก็สามารถยื่นคำร้องขอเป็นผู้ตั้งถิ่นฐานถาวร (permanent residence) ของออสเตรเลียได้ อย่างไรก็ตามรัฐบาลออสเตรเลียจะคัดเลือกเฉพาะผู้ที่มีฝีมือหรือมีความรู้ความสามารถพิเศษเป็นที่ต้องการของประเทศเท่านั้น ในปัจจุบันคนที่ไม่ใช่ผิวขาวที่ตั้งถิ่นฐานในออสเตรเลียก็ยังมีน้อยมาก คือปีละประมาณ 10,000 คนเท่านั้น เมื่อเทียบกับจำนวนผู้อพยพเข้าทั้งหมดปีละประมาณ 180,000 คน

ในขณะที่เกี่ยวกับจำนวนชนพื้นเมืองของออสเตรเลียซึ่งเคยมีมากถึง 350,000 คน เมื่อสองศตวรรษที่แล้วกลับลดจำนวนลงอย่างน่าใจหาย ทั้งนี้เพราะชนพื้นเมืองเหล่านี้ไม่สามารถต้านทานอำนาจการบุกรุกและอิทธิพลในด้านต่าง ๆ ของชาวยุโรปได้ จึงต้องแตกแยกออกเป็นกลุ่มเล็กกลุ่มน้อยกระจัดกระจายหนีนายหรือถูกทำลายไป ปัจจุบันมีชนพื้นเมืองน้อยกว่า 5 หมื่นคนที่มีบรรพบุรุษเป็นชาวพื้นเมืองบริสุทธ์อีก 1 แสนคนมีบรรพบุรุษผสมหรือคิดเป็นร้อยละ 1 ของประชากรทั้งประเทศ ชุมชนของพวกเขาบอริจินัลที่ยังทำมาหาเลี้ยงชีพแบบดั้งเดิมมีเหลืออยู่บ้างใน Northern Territory ออสเตรเลียตะวันตก และควีนสแลนด์ตอนเหนือ นอกนั้นก็แยกย้ายกันอยู่ตามคอกปศุสัตว์ ศูนย์เผยแพรศาสนา หรืออาศัยอยู่ในบริเวณที่รัฐบาลได้จัดไว้ให้โดยเฉพาะ บางคนก็ทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ในเมือง เมื่อไม่นานมานี้รัฐบาลออสเตรเลียเริ่มตระหนักว่าโคปล่อยปละละเลยไม่ให้ความดูแลชนพื้นเมืองเท่าที่ควรมานานแล้ว และเริ่มที่จะเข้าไปช่วยเหลือ แต่ความช่วยเหลือเหล่านี้ถูกชนพื้นเมืองมองดูอย่างไม่แน่ใจ ไม่เชื่อถือว่ากระทำโดยบริสุทธ์ใจจริง ๆ หรือไม่ ในขณะที่คนออสเตรเลียผิวขาวอยู่อย่างร่ำรวย ชาวพื้นเมืองซึ่งเป็นเจ้าของดินเดิมกลับเป็นเหยื่อของความยากจน โรคภัยไข้เจ็บ ได้รับการศึกษาไม่พอเพียง และแม้แต่เป็นโรคขาดอาหาร

สังคมเมือง

ลักษณะพิเศษของออสเตรเลียคือ การที่เป็นประเทศที่มีระดัับการเป็นเมืองสูง แม้ว่าจะมีประชากรอยู่เพียงเล็กน้อยในดินแดนอันกว้างใหญ่ก็ตาม ประชากรประมาณสองในสามอาศัยอยู่ในเมืองที่มีคนมากกว่า 1 แสนคน ร้อยละ 40 ของประชาชนเหล่านี้อาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ 2 เมืองคือ ซิดนีย์และเมลเบิร์น ซึ่งมีประชากร 3.2 และ 3 ล้านคนตามลำดับ สาเหตุที่ทำให้คนกระจ่ายกันอยู่ในลักษณะดังกล่าวเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่นการเกษตรแม้จะมีความสำคัญยิ่งต่อเศรษฐกิจ แต่ก็เป็นการเกษตรแบบ ขยายเนื้อที่ กล่าวคือใช้แรงงานและทุนต่อเนื่องที่จำกัด จ้างคนงานจำนวนไม่มาก

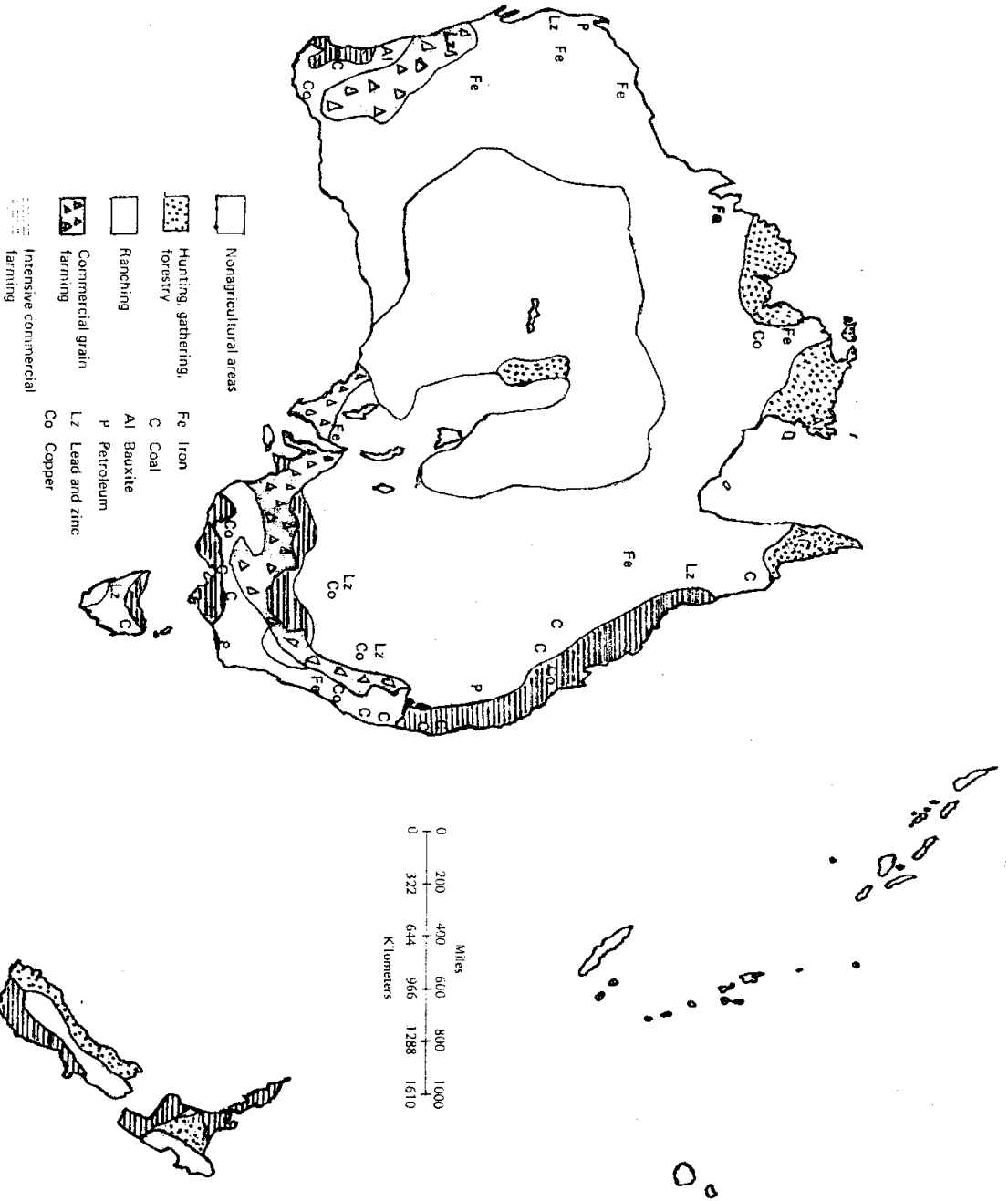
(น้อยกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด) และโดยทั่วไปใช้เครื่องจักรที่รุนแรงมาก นอกจากนั้นนับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมาออสเตรเลียพยายามสนับสนุนอุตสาหกรรมมากเพื่อให้เศรษฐกิจมีความหลากหลายมั่นคงมากขึ้น (รูป 13.4 และ 13.5)

ลักษณะเกี่ยวกับประชาชนชาวเมืองของออสเตรเลียที่เด่นอีกประการหนึ่ง คือการที่เมืองใหญ่ที่สุด 5 เมืองล้วนแล้วแต่เป็นเมืองท่าชายฝั่ง และเป็นเมืองหลวงของแคว้นทั้ง 5 ที่มีคนแดนเข้าไปในพื้นที่แดนดินตอนในทั้งสิ้น เมืองเหล่านี้ได้แก่ Sydney Melbourne Brisbane Adelaide และ Perth (เรียงลำดับจากใหญ่ไปเล็ก) ลักษณะพิเศษดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นความจริงที่ว่าผลผลิตของประเทศนั้นถูกส่งออกไปจำหน่ายโดยทางทะเล และการค้าภายในประเทศก็นิยมทำโดยเรือกลไฟชายฝั่ง ระบบการคมนาคมทางรถไฟทำได้ลำบากเพราะรางมีขนาดไม่เท่ากัน และแต่ละแคว้นมีระบบการจัดการ เป็นอิสระต่อกัน เหมือนกับว่าไม่ได้อยู่ในระบบเศรษฐกิจเดียวกัน ปัจจุบันได้มีการพยายามที่จะเปลี่ยนระบบรางรถไฟให้เหมือนกันเพื่อส่งเสริมความใกล้ชิดกันระหว่างแคว้นต่าง ๆ ภายในประเทศให้มากยิ่งขึ้น

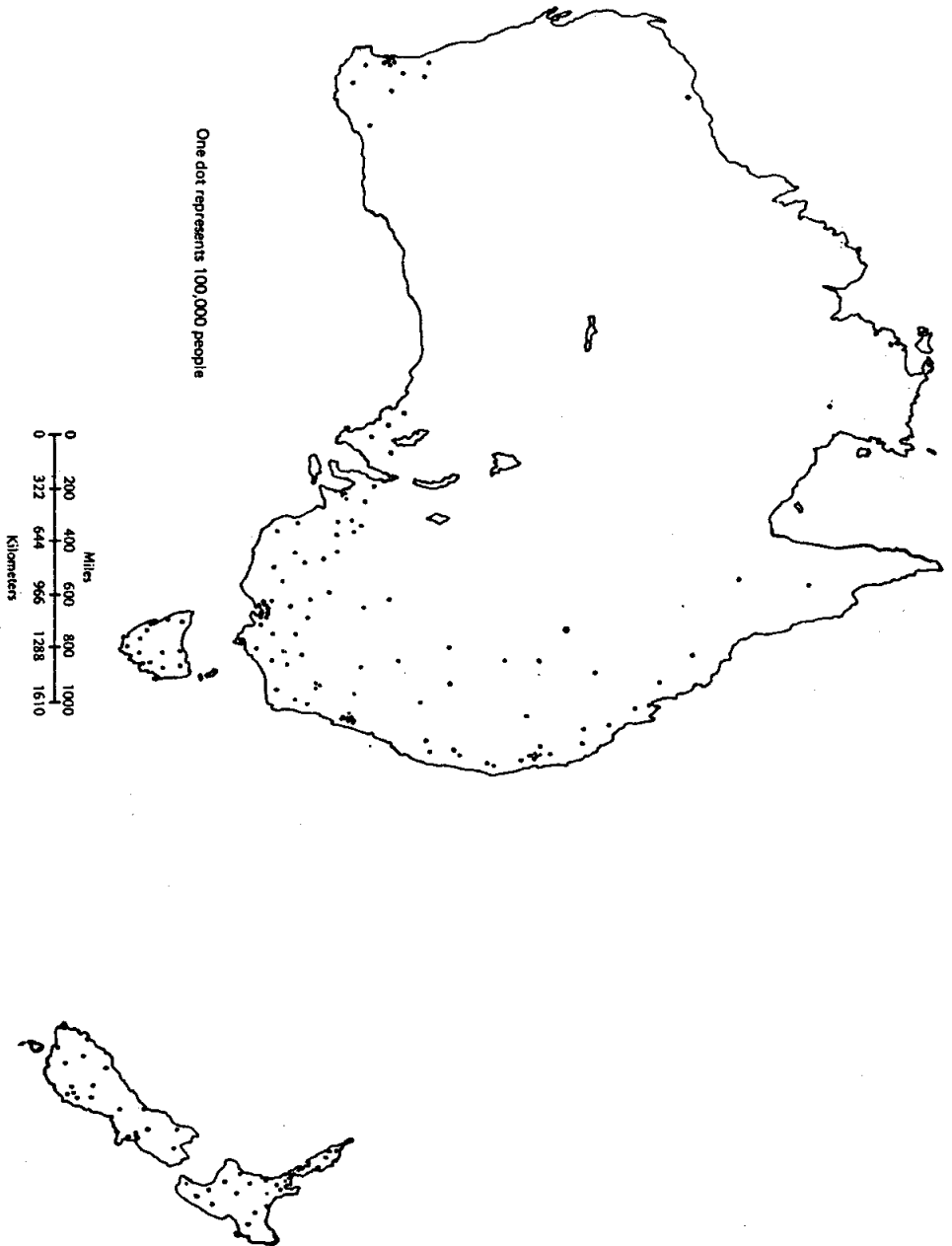
ผลสำเร็จของการพัฒนาประเทศออสเตรเลีย

การที่คนออสเตรเลียมีฐานะการครองชีพสูงก็เนื่องมาจากยังมีประชากรน้อย ในขณะที่เศรษฐกิจมั่นคงและมีความหลากหลายรายได้ของประเทศนอกจากจะมาจากเกษตรกรรมที่ก้าวหน้า ยังมาจากการทำเหมืองแร่ ตลอดจนสินค้าอุตสาหกรรมด้วย ผลผลิตจากทั้งสามภาคนี้เป็นพื้นฐานที่มั่นคงที่ทำให้เศรษฐกิจรุ่งเรืองอนาคตก้าวหน้าของประเทศจะแจ่มใสมาก ตราบเท่าที่การค้าขายในระดับโลกยังคงเข้มแข็งสมบูรณ์เช่นปัจจุบัน

1. เกษตรกรรม มีการเลี้ยงแกะ วัว และปลูกข้าวสาลีแบบการเกษตรแบบขยายเนื้อที่ (extensive farming) ซึ่งเหมาะสมมากสำหรับสภาพแวดล้อมของออสเตรเลีย การเลี้ยงแกะเป็นอาชีพหลักของประเทศออสเตรเลีย สมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19

รูป 13.4 ลักษณะการใช้ที่ดินในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์

รูป 13.5 การกระจายประชากรในเขตภาคใต้และบริเวณภาค

ออสเตรเลียผลิตขนสัตว์ป้อนอุตสาหกรรมทอผ้าของอังกฤษ ในปี ค.ศ. 1850 ออสเตรเลียได้กลายเป็นประเทศที่ผลิตขนสัตว์มากที่สุดในโลก และยังคงครองตำแหน่งนี้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน หนึ่งในสี่ของสินค้าออกทั้งหมดของออสเตรเลียมาจากสินค้าประเภทขนสัตว์ และขนสัตว์ที่ผลิตได้ทั่วโลกประมาณเศษหนึ่งส่วนสี่มาจากออสเตรเลีย บริเวณที่เลี้ยงแกะมากได้แก่บริเวณทุ่งหญ้าสเตปป์ที่อยู่ล้อมรอบบริเวณแห่งแล้งตอนในของทวีป แแกะกว่าร้อยละ 40 ของประเทศเลี้ยงในรัฐนิวเซาท์เวลส์ รัฐวิกตอเรียมีร้อยละ 15 - 20 คอกแกะหรือสถานีเลี้ยงแกะมีขนาดใหญ่โตมาก บางแห่งกว้างขวางนับเป็นพัน ๆ เอเคอร์ ต้องอาศัยรถยนต์และเครื่องปั้นในการดูแลฝูงสัตว์ การเลี้ยงวัวเริ่มขึ้นมานานแต่เพิ่งได้รับการกระตุ้นตอนสงครามโลกครั้งที่ 2 นี้เอง การใช้เรือห้องเย็นสำหรับขนส่งเนื้อสัตว์ ตลอดจนผลิตภัณฑ์นมเนยทำให้ออสเตรเลียสามารถนำสินค้าเหล่านี้ไปขายยังตลาดในซีกโลกเหนือที่อยู่ห่างไกลออกไปได้ การส่งเนื้อแกะ (mutton) เป็นสินค้าออกก็เริ่มมีบทบาทมากยิ่งขึ้น

ในบริเวณที่ไม่เหมาะแก่การเลี้ยงแกะมักนิยมเลี้ยงวัวแทน การเลี้ยงวัวนั้นสำคัญรองลงมาจากแกะ ส่วนใหญ่นิยมเลี้ยงทางชายฝั่งคานตะวันตกและตะวันออกเฉียงใต้ของทวีป ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เริ่มนิยมสินค้าประเภทนี้จากออสเตรเลียเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศญี่ปุ่นซึ่งการที่ระดมการครองชีพสูงขึ้นยังผลักดันลักษณะของอาหารเปลี่ยนไปเป็นแบบตะวันตกเพิ่มมากขึ้นด้วย ทางรัฐบาลออสเตรเลียเองก็สังเกตเห็นผลประโยชน์จากตลาดในเอเชียซึ่งมีประชากรมากและอยู่ใกล้ออสเตรเลียมากด้วย

การผลิตข้าวสาลีโดยใช้เครื่องจักรกลที่ทันสมัยเข้าช่วย ทำให้สามารถเพาะปลูกในพื้นที่กว้างใหญ่แบบขยายพื้นที่ได้ พื้นที่ประมาณ 20 ล้านเอเคอร์ใช้ปลูกข้าวสาลีแต่เพียงอย่างเดียวซึ่งคิดเป็นร้อยละ 60 ของพื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูกทั้งหมด แคนาดา สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย จักว่าเป็นสามประเทศที่ทำหน้าที่ผลิตข้าวสาลีให้แก่โลกมากที่สุด ข้าวสาลี

ที่ผลิตได้เกือบสามในสี่ส่วนถูกส่งเป็นสินค้าออก ผลผลิตข้าวสาลีในออสเตรเลียมีแนวโน้มว่าจะไม่มากไปกว่านั้นมากนัก เนื่องจากว่าบริเวณที่ใช่ปลูกข้าวในปัจจุบันนับว่าเป็นบริเวณที่แห้งแล้งมากคือมีฝนเพียง 12 - 24 นิ้วต่อปี บริเวณที่แห้งแล้งกว่านี้ได้ถูกใช้เป็นที่เลี้ยงแกะแล้ว

นอกจากข้าวสาลีแล้วออสเตรเลียยังมีพืชอื่น ๆ อีกหลายชนิดซึ่งทำให้กล่าวได้ว่าออสเตรเลียสามารถผลิตอาหารเลี้ยงตัวเองได้อย่างพอเพียง พืชที่สำคัญมากอีกอย่างหนึ่งคืออ้อยซึ่งปลูกมากทางชายฝั่งตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ การปลูกอ้อยในออสเตรเลียใช้เครื่องจักรเครื่องกลเข้าช่วยมากเพราะค่าแรงสูง นอกจากนั้นรัฐบาลยังตั้งกำแพงภาษีสูงคอยป้องกันสินค้าน้ำตาลจากต่างประเทศไม่ให้เข้ามา น้ำตาลที่ผลิตได้ส่วนใหญ่ถูกส่งไปยังตลาดญี่ปุ่นและประเทศอื่น ๆ ในเอเชียและนับว่าออสเตรเลียเป็นประเทศที่ส่งน้ำตาลออกที่สำคัญประเทศหนึ่งของโลก ออสเตรเลียยังผลิตผลไม้เมืองร้อนและอบอุณหหลายประเภทเพื่อบริโภคภายในประเทศและเพื่อส่งออกด้วย

2. การทำเหมืองแร่ เป็นอาชีพที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของออสเตรเลีย ออสเตรเลียโชคดีเพราะมีแร่ธาตุมาก อุตสาหกรรมเหมืองแร่ของออสเตรเลียเริ่มขึ้นเมื่อมีการค้นพบทองคำในออสเตรเลียใต้อินปี 1842 ตามด้วยการพบทองคำในรัฐทางตะวันออกในปี 1851 พอถึงทศวรรษที่ 1870 และ 1880 ก็มีการพบทองคำที่มุก ตะกั่ว และสังกะสี ในรัฐทางตะวันออกของแคว้นหัดสมาเนีย แร่ที่ค้นพบนี้บ่งให้เห็นว่าออสเตรเลียจะเป็นแหล่งอุปทานแร่ธาตุให้แก่ประเทศอุตสาหกรรมทั้งหลายเป็นอย่างดีอยู่เรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับญี่ปุ่น ญี่ปุ่นรับซื้อสินแร่เหล็ก ถ่านโค้ก และแร่ธาตุอื่น ๆ เช่น ตะกั่ว สังกะสี เงิน ทองแดง บอริกซ์ และแก๊สธรรมชาติ จากออสเตรเลีย

แหล่งแร่ธาตุมีบทบาทต่อการพัฒนาทวีปออสเตรเลียมาก ตัวอย่างเช่นการพบถ่านหินทางชายฝั่งของแคว้นนิวเซาท์เวลส์และควีนสแลนด์ แหล่งถ่านหินในบริเวณนี้เองที่ดึงดูดให้อุตสาหกรรมเหล็กกล้าเกิดขึ้นบริเวณนิวคาสเซิลทางเหนือของซิดนีย์ และที่

ปอร์ทเคมบลาททางใต้ สิ้นแร่เหล็กถูกนำมาจากที่อื่นที่ไกลออกไป เติมน้ำแร่เหล็กก็อยู่ชายฝั่งเช่นกันทำให้การขนส่งทางเรือทำได้สะดวกและสิ้นเปลืองน้อย บริเวณแหล่งแร่เหล็กเองก็ได้รับการพัฒนาเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้าเช่นกัน เช่นที่ Whyalla ต่อมาพบเหล็กบริเวณห่างไกลทางชายฝั่งตอนเหนือของออสเตรเลียตะวันตกและกำลังได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งผลิตเหล็กอุตสาหกรรม นอกจากนั้นยังมีการขุดพบน้ำมันปิโตรเลียมและแก๊สธรรมชาติในบริเวณชายฝั่งด้านเหนือและตะวันออกเฉียงเหนืออีกด้วย

สิ้นแร่เหล่านี้เป็นสัญญาว่าออสเตรเลียมีทรัพยากรธรรมชาติที่ร่ำรวยรัฐบาลสามารถที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมได้ในบริเวณแหล่งแร่เหล่านี้ เช่นที่ออสเตรเลียตะวันตก ซึ่งจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะระดมผู้คนและอุตสาหกรรมจากออสเตรเลียตะวันออกและตะวันออกเฉียงใต้ที่หนาแน่นแออัดออกไปสู่ด้านตะวันตกซึ่งยังมีผู้คนนับว่าเบาบางมาก แต่การพัฒนาอุตสาหกรรมที่ได้นำการลงทุนเป็นจำนวนมากจากบริษัทต่างประเทศหลายบริษัทเข้ามาควยนั้น ทำให้เกิดความหวาดเกรงกันว่าชาวต่างชาติจะเข้ามาควบคุมเศรษฐกิจบางส่วนของประเทศออสเตรเลีย

3. อุตสาหกรรม เป็นเวลานานที่เคียวที่ออสเตรเลียมีสภาพเป็นเพียงแหล่งผลิตวัตถุดิบและอาหารให้แก่อังกฤษเหมือนกับอาณานิคมอื่น ๆ และคอยรับซื้อหรือทำหน้าที่เป็นตลาดของสินค้าอุตสาหกรรมจากอังกฤษ แต่ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 การติดต่อซื้อขายสินค้าระหว่างอังกฤษกับออสเตรเลียนี้อุปสรรค ดังนั้นจึงเป็นครั้งแรกที่ออสเตรเลียต้องพึ่งพาตนเองในด้านอุตสาหกรรม พอสงครามสิ้นสุดลง อุตสาหกรรมของออสเตรเลียได้ก้าวหน้าไปมากทีเดียว ในช่วงสงครามออสเตรเลียถูกบังคับทางอ้อมให้พัฒนาอุตสาหกรรมเกี่ยวกับอาหาร และต่อมาเมื่อมีการนำเทคนิคในการผลิตใหม่ ๆ เข้ามา อุตสาหกรรมก็ได้พัฒนามากยิ่งขึ้นทุกที และในปัจจุบันผลิตผลทางอุตสาหกรรมมีมากถึงประมาณร้อยละ 30 ของผลิตภัณฑ์รวมทั้งหมดของประเทศ มีคนทำงานในภาคอุตสาหกรรมประมาณร้อยละ 30 ของแรงงานทั้งประเทศเช่นกัน

การพัฒนาอุตสาหกรรมของออสเตรเลียประกอบด้วยอุตสาหกรรมสำคัญ ๆ 2 ประการ ประการแรกคือการขาดแคลนแร่เชื้อเพลิง โคนิกปีโตรเลียม ซึ่งยังพบในปริมาณที่น้อยมาก แต่ออสเตรเลียก็ยังมีถ่านหินและแก๊สธรรมชาติที่สามารถใช้เป็นแร่เชื้อเพลิงได้อย่างดี อุตสาหกรรมที่สำคัญประการที่สองคือการที่ออสเตรเลียมีประชากรน้อยเกินไป ทำให้อุตสาหกรรมที่ตั้งขึ้นยากที่จะผลิตและจำหน่ายสินค้าให้คุ้มทุนและค่าแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมก็ได้เติบโตขึ้นอย่างเห็นได้ชัด มีความพยายามหลายอย่างที่รัฐบาลได้จัดทำเพื่ออำนวยความสะดวกในการพัฒนาอุตสาหกรรม เช่น การควบคุมอัตราภาษีนำเข้า การให้ค่าขายอย่างปลอดภาษีในประเทศ เป็นต้น

อุตสาหกรรมต่าง ๆ มักรวมกันอยู่ในบริเวณเมืองหลวงของแคว้นต่าง ๆ ซึ่งมีคนงานอยู่ราว 3/4 ของคนงานทั้งหมด การที่อุตสาหกรรมนิยมอยู่บริเวณชุมชนใหญ่ เพราะมีตลาดพร้อม มีแรงงาน เชื้อเพลิง ความใกล้ชิดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งรัฐบาลและเอกชน แคว้นที่มีอุตสาหกรรมมากคือ นิวเซาท์เวลส์ และวิกตอเรีย

บริษัทอุตสาหกรรมที่มีอิทธิพลมากในออสเตรเลียคือ BHP (Broken Hill Proprietary Company) ซึ่งตั้งขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ในฐานะผู้ประกอบการทำเหมืองแร่ตะกั่ว สังกะสี และเงิน ในบริเวณ Broken Hill ซึ่งอยู่ในเขตทะเลทรายด้านตะวันตกของนิวเซาท์เวลส์ ต่อมาบริษัทนี้ได้ขยายกิจการทางด้านการผลิตเหล็กกล้า ซึ่งได้ทำการผูกขาด และยังมีกิจการอื่น ๆ อีก ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า BHP เปรียบประจักษ์กระดูกสันหลังของระบบอุตสาหกรรมทั้งปวงของออสเตรเลีย ควบคุมหุ้นส่วนใหญ่ ๆ ในการลงทุนของเอกชนในประเทศ

สรุป

ออสเตรเลียเป็นประเทศใหม่ ถ้าเปรียบเหมือนวงจรของชีวิต ออสเตรเลียก็เพิ่งจะเริ่มวัยรุ่นเต็มไปด้วยพลังและความตื่นตัว หลายคนเปรียบออสเตรเลียในขณะนี้กับอเมริกาเมื่อ 150 ปีก่อน ซึ่งยังต้องค้นหาทรัพยากรธรรมชาติใหม่ ๆ และจะต้องบุกเบิกเข้าไปดินแดนตอนในที่ซึ่งไม่รู้จักอีกต่อไป

เศรษฐกิจของออสเตรเลียสะท้อนให้เห็นวัยเยาว์คังกลาว ออสเตรเลีย
ยังส่งสินค้าบริโภคเข้าประเทศอีกมีละจำนวนมาก ๆ ทั้ง ๆ ที่สามารถผลิตไ้เองที่บ้าน
แน่นอนออสเตรเลียมีเงินพอที่จะส่งสินค้าเหล่านี้เข้ามา ตลาดภายในประเทศที่มีขนาดจำกัด
การที่ตั้งอยู่ไกลจากผู้อื่นซึ่งทำให้ต้องเสียค่าขนส่งสูงทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมของ
ออสเตรเลียยังถูกจำกัดอยู่ในวงค่อนข้างแคบ ออสเตรเลียก็มองไม่เห็นความจำเป็นที่ต้อง
เร่งผลิตสินค้าอุตสาหกรรมไปแข่งกับใคร ต่างไปจากอังกฤษซึ่งถ้าไม่ขายสินค้าอุตสาหกรรม
ก็ไม่มีเงินซื้อหาอาหารเลี้ยงดูประชาชน ออสเตรเลียมีข้าวสาลี ปศุสัตว์ และขนสัตว์
เหลือเพื่อจนไม่ต้องเคียดกร้อกันรบแข่งขันกับใคร ยังไม่ถึงเวลาที่ออสเตรเลียต้อง
ประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพให้มากที่สุด (maximize efficiency) เพราะ
มีทุกอย่างที่ชาติยุโรปมีได้แต่เพียงในความผันเท่านั้น

นิวซีแลนด์

นิวซีแลนด์คล้ายคลึงกับออสเตรเลีย เพราะเป็นผลผลิตของการขยายอิทธิพล
ของมหาอำนาจยุโรป นิวซีแลนด์อยู่ห่างจากออสเตรเลียไปทางตะวันออกเฉียงใต้
ประมาณ 1,700 กิโลเมตร หรือประมาณ 1 พันไมล์ ก่อนที่ชาวยุโรปจะเข้ามายึดครอง
นิวซีแลนด์นั้น ชนเผ่า Maori ซึ่งสืบเชื้อสายมาจากพวกโพลินีเซียนได้อาศัยอยู่ก่อนแล้ว
ปัจจุบันนี้นิวซีแลนด์มีประชากรประมาณ 3.1 ล้านคน ในจำนวนนี้ร้อยละ 84 มีเชื้อสาย
ยุโรป ที่สืบเชื้อสายมาจากเมารีมีประมาณ 275,000 คน และมีจำนวนไม่น้อยมีบรรพบุรุษ
เป็นเลือดผสม

นิวซีแลนด์ประกอบไปด้วยเกาะภูเขา 2 เกาะใหญ่ และเกาะขนาดเล็ก
อีกมากมาย เกาะใหญ่ทั้งสองเรียกว่าเกาะเหนือและเกาะใต้ตามตำแหน่งที่ตั้ง เกาะใต้
มีขนาดใหญ่กว่าเกาะเหนือเล็กน้อย ทั้งสองเกาะมีเนื้อที่รวมกันประมาณ 260,000

ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 1 แสนตารางไมล์ แม้ว่าจะเป็นเกาะที่ดูเหมือนว่ามีขนาดเล็กในมหาสมุทรแปซิฟิกก็ตาม แต่เนื้อที่ก็ยิ่งมากกว่าหมู่เกาะอังกฤษเสียอีก

ลักษณะทางกายภาพของนิวซีแลนด์ต่างจากของออสเตรเลีย เพราะในขณะที่ออสเตรเลียแทบจะไม่มีภูเขาเลย แต่นิวซีแลนด์กลับเต็มไปด้วยภูเขาสูงมากมาย เช่น เทือกเขา Southern Alps ซึ่งมียอดสูงชื่อยอดเขา Cook และ Tasman สูงกว่า 3,500 เมตร เทือกเขาสูงเหล่านี้อยู่ในเกาะใต้ ในเกาะเหนือก็มีภูเขาเช่นกัน แต่ระดับต่ำกว่าในเกาะใต้ เกาะเหนือมีผู้คนอาศัยอยู่มากกว่าเกาะใต้ มีเมืองใหญ่ คือ Auckland (8 แสนคน) ส่วนเกาะใต้มีเมืองสำคัญคือ Christchurch (3 แสนคน)

ภูมิอากาศของนิวซีแลนด์เป็นแบบอบอุ่นหรือเรียกว่า Marine west coast อุณหภูมิในฤดูร้อนสูงประมาณ 60 - 70 องศาฟาเรนไฮต์ และฤดูหนาวอุณหภูมิต่ำประมาณ 40 - 50 องศาฟาเรนไฮต์ในบริเวณที่ต่ำ สำหรับบริเวณที่สูงอุณหภูมิจะรุนแรงมากกว่านี้ ตามยอดภูเขาจะมีหิมะและน้ำแข็งปกคลุมอยู่ด้วย นอกจากนี้ภูมิอากาศของนิวซีแลนด์ยังอยู่ที่อิทธิพลของลมตะวันตกและของมหาสมุทรอีกด้วย

เศรษฐกิจทุ่งหญ้า

แม้ว่าพื้นที่ประมาณครึ่งหนึ่งของประเทศจะเป็นภูเขาสูงชันใช้ประโยชน์ทางการเกษตรไม่ได้ก็ตาม แต่ก็ยังเป็นแหล่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มาก พื้นที่ที่มีความสูงชันไม่มากนักแถบเนินเขาและไหล่เขามีผู้มาตั้งถิ่นฐานอยู่มากกว่าเขตอื่น ลักษณะภูมิอากาศแบบอบอุ่นชื้น ประกอบกับทุ่งหญ้าที่เขียวชอุ่มเหมาะแก่การเลี้ยงปศุสัตว์ทั้งในฤดูร้อนและฤดูหนาว ทำให้นิวซีแลนด์มีการเลี้ยงสัตว์มากจนกลายเป็นอาชีพหลักของประชาชน สัตว์ที่เลี้ยงมีทั้งวัวและแกะเลี้ยงเพื่อนำผลิตภัณฑ์ เช่น เนื้อ นม ขนสัตว์ ส่งเป็นสินค้าออกโดยตรง หรือนำเป็นวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรมต่อไป สัตว์ส่วนจำนวนสัตว์ต่อคนมีประมาณ 25 : 1 ในจำนวนสัตว์ที่เลี้ยงเป็นแกะประมาณ 60 ล้านตัว และวัวประมาณ 9 ล้านตัว นอกจากนี้

ปศุสัตว์แล้ว นิวซีแลนด์ยังปลูกข้าวสาลี ผัก และผลไม้เป็นจำนวนมากอีกด้วยแต่รายได้จากการส่งออกและสินค้าที่ส่งออกขายยังตลาดโลกนั้นสูงถึงร้อยละ 75 ของสินค้าออกทั้งหมดของนิวซีแลนด์ และด้วยเหตุที่นิวซีแลนด์มีประชาชนน้อย จึงทำให้มาตรฐานการครองชีพอยู่ในระดับสูง จนถูกจัดว่าเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วประเทศหนึ่ง

ความจำเป็นในการพัฒนาอุตสาหกรรมและเพิ่มความหลากหลายแก่เศรษฐกิจ

เราจะเห็นได้ว่าเศรษฐกิจของนิวซีแลนด์ขึ้นอยู่กับสินค้าประเภทอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ สินค้าที่ส่งเข้าประเทศมักเป็นสินค้าอุตสาหกรรมและอาหารที่ไม่สามารถผลิตได้เอง ดังนั้นหากกล่าวโดยทั่วไปแล้วจะเห็นได้ว่า นิวซีแลนด์ต้องพึ่งพาการค้าขายกับต่างประเทศมาก และมีฐานเศรษฐกิจแคบไม่มั่นคง เค็มเมื่อยังมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสหราชอาณาจักรในฐานะประเทศในเครือจักรภพของอังกฤษ การที่นิวซีแลนด์จะพึ่งพาสินค้าออกอยู่เพียงประเทศเดียวก็ไม่สู้จะอันตรายนัก แต่เมื่อสหราชอาณาจักรได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การตลาดร่วมของยุโรป นิวซีแลนด์ก็อาจสูญเสียตลาดใหญ่ในอังกฤษออกไปได้ ดังนั้นจำเป็นที่นิวซีแลนด์จะต้องแสวงหากตลาดใหม่ ๆ ซึ่งได้แก่สหรัฐ ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย เป็นต้น

การพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อเพิ่มความหลากหลายแก่โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศนั้น ดูไม่ค่อยจะประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่นิวซีแลนด์ขาดแคลนแร่ธาตุซึ่งออสเตรเลียมีอยู่มากมาย เช่น เหล็ก ถ่านหิน และอื่น ๆ เป็นต้น อย่างไรก็ตามพลังงานจากน้ำดูจะมีความหวังมาก ป่าไม้ก็จะเป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมหลายประเภทได้เป็นอย่างดี อุตสาหกรรมการผลิตประสออุปสรรคเนื่องมาจากการที่มีตลาดเล็ก และอยู่กระจัดกระจายกัน แรงงานมีน้อย ค่าแรงสูง นอกจากนั้นสินค้าอุตสาหกรรมยังถูกตีตลาดโดยสินค้าจากต่างประเทศ เช่นจากญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา อุตสาหกรรมที่มีอยู่ อยู่ได้เพราะมีกำแพงภาษีช่วยไว้

ระดัับการเป็นเมือง ประชากร และสังคม

ระดัับการเป็นเมืองในนิวซีแลนด์มีพอ ๆ กับในออสเตรเลีย กล่าวคือ ประชาชนกว่าร้อยละ 80 อาศัยอยู่ในเขตเมือง อย่างไรก็ตามหากเทียบขนาดของประชากรกันแล้ว นครซิดนีย์ของออสเตรเลียเมืองเดียวที่มีประชากรเกือบจะเท่ากับประชากรทั้งประเทศนิวซีแลนด์

ชนเผ่าเมารีซึ่งเป็นชนพื้นเมืองของนิวซีแลนด์มีโอกาสน้อยและแนวโน้มในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมผิวขาวของนิวซีแลนด์ได้ดีกว่าชาวอะบอริจินัลของออสเตรเลีย แม้ว่าในช่วง 100 ปีแรกที่ชาวเมารีได้ติดต่อกับพวกผิวขาว จะทำให้ประชากรรับเอาโรกภัยไข้เจ็บที่ไม่เคยรู้จักเข้าไปจนทำให้ประชากรลดน้อยลงไปมากก็ตาม แต่ตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา จำนวนชาวเมารีค่อย ๆ เพิ่มขึ้นจนมีจำนวนประมาณร้อยละ 8 ของประชากรทั้งหมด ผลการเปลี่ยนแปลงนี้ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ได้ยอมรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกเข้าไป การแต่งงานกับคนผิวขาว และการที่รัฐบาลนิวซีแลนด์พยายามที่จะดึงคนเหล่านี้ให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมทั้งหมด ซึ่งต่างจากนโยบายแบบปล่อยปละละเลยต่อชาวอะบอริจินัลของรัฐบาลออสเตรเลีย

แม้รัฐบาลนิวซีแลนด์จะพยายามช่วยเหลือพวกเมารีก็ตาม แต่ก็ได้ดำเนินรอยตามนโยบายของออสเตรเลียในการจำกัดคนเข้าเมือง และให้ความช่วยเหลือพวกที่มีเชื้อสายยุโรปให้เข้ามาตั้งถิ่นฐาน อย่างไรก็ตามนิวซีแลนด์ก็ประสบปัญหาคนอพยพออกนอกประเทศมากกว่าอพยพเข้า ทั้งนี้เป็นเพราะว่าโอกาสทางเศรษฐกิจมีจำกัดกว่าประเทศอื่น โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับออสเตรเลีย

สรุป

หากจะเปรียบเทียบออสเตรเลียกับนิวซีแลนด์แล้ว เราจะเห็นได้ว่านิวซีแลนด์มีความคล้ายคลึงในด้านประวัติศาสตร์ ลักษณะทางเศรษฐกิจ (เช่น ปศุสัตว์ ทลาคขนาดเล็ก แรงงานจำกัด) แต่หากดูต่อไปถึงแนวโน้มของการเติบโตในอนาคต จะพบว่านิวซีแลนด์

คุณจะมีอุปสรรคในการขยายความเจริญมากกว่าออสเตรเลีย เช่น ชาติแร่ชาติที่สำคัญ
เพื่ออุตสาหกรรม ในขณะที่ออสเตรเลียกำลังเร่งที่จะพัฒนาประเทศ นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ
เข้ามา มีสถาปัตยกรรมน่าหน้า นิวซีแลนด์เป็นคล้ายเด็กชื้ออายุ รักษาความสงบอยู่กับทุ่งหญ้า
ป่าเขา และธรรมชาติที่งดงาม ห่างไกลจากความรบกวนของผู้อื่น

คำถามท้ายบทที่ 13

1. จงเปรียบเทียบประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ในหัวข้อต่อไปนี้
 - ก. ลักษณะทางกายภาพ
 - ข. ลักษณะภูมิอากาศ
 - ค. ประชากร
 - ง. ทรัพยากรธรรมชาติ
2. จงกล่าวถึงปัจจัยสำคัญ 3 ประการที่ทำให้ประเทศออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว
3. เพราะเหตุใดจึงมีผู้ออกความเห็นว่าคุณลักษณะการพัฒนาเศรษฐกิจของออสเตรเลียยังไม่ใช้ "การประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด"
4. จงอภิปรายถึงปัญหาบางอย่างที่ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์กำลังประสบอยู่ พร้อมแนวทางแก้ไขปัญหานั้น ๆ

หนังสืออ่านเพิ่มเติมบทที่ 13

สำนักกลางชาวออสเตรเลีย สถานเอกอัครราชทูตออสเตรเลียประจำประเทศไทย.

ออสเตรเลียฉบับย่อ, กรุงเทพฯ, 1984.

Jeans, Dennis Norman (ed.) Australia : a geography. New York : St. Martin's Press, 1978.

Ress, Henry. Australasia : Australia, New Zeland, the Pacific Islands and Antarctica. 4th ed. London : Macdonald, 1975.